

Diputat per la UMP i membre de la Comissió de Finances de l'Assemblea Nacional francesa.

Bruno Le Maire

Les polítiques familiars a França*

El diputat francès Bruno Le Maire, excap de gabinet del primer ministre de França Dominique de Villepin, assegura en aquesta conferència que la clau de l'èxit de les polítiques familiars són la unanimitat i el consens de totes de forces polítiques, tant de dretes com d'esquerres. Aquest factor d'unitat ha permès que França tingui algunes de les polítiques familiars més sòlides del continent i la taxa de natalitat més alta d'Europa. L'autor repassa detalladament els diferents tipus de prestacions i exempcions fiscals que França atorga a les famílies.

No en sóc el millor especialista de França en polítiques familiars, però tinc dues bones raons per estar-hi interessat: la primera és que sóc membre de la Comissió de Finances de l'Assemblea Nacional i, ens agradi o no, les polítiques familiars són una qüestió de diners públics que es donen o no a les famílies. La segona és que fa dos mesos que he tingut el meu tercer fill, i això m'obliga a estar interessat d'una manera molt directa en les polítiques familiars del meu país. D'altra banda, també hi ha una raó política, una raó de fons, i és que crec profundament que les polítiques familiars són un objectiu polític nacional i internacional d'absoluta rellevància.

---

* Conferència realitzada el 18 de setembre de 2008 en el marc del cicle *Les polítiques familiars*, organitzat pel Centre d'Estudis Jordi Pujol.

Les polítiques familiars a França

El que dóna poder a un país, més que no pas la creació de riqueses, les infraestructures o els recursos energètics, és la mida del seu territori i el seu nombre d'habitants.

Les polítiques familiars no són res que tingui poc pes en la política nacional, sinó un objectiu clau i de poder. El que dóna poder a un país, més que no pas la creació de riqueses, les infraestructures o els recursos ener-

gètics, és la mida del seu territori i el seu nombre d'habitants. Els habitants creen l'activitat econòmica, el dinamisme i la vitalitat cultural, i, per tant, són un element constitutiu del poder dels països. El fet de saber, per exemple, que en un període de vint a vint-i-cinc anys la població francesa s'equipararà a la població alemanya després de la reunificació, tenint en compte que avui encara hi ha una diferència de deu milions de persones, constitueix un element de reflexió molt important. Ningú no es pot imaginar ara que França i Alemanya puguin tenir el mateix nombre d'habitants, però si els índexs de natalitat es mantenen alts a França i baixos a Alemanya, aquesta serà la realitat d'aquí a dues o tres dècades. De la mateixa manera, és evident que la disminució de la població a Rússia, el territori estatal més gran del món, és un motiu de preocupació real per a les autoritats russes. Recordo una reunió que vam mantenir fa uns anys Dominique de Villepin i jo mateix amb Vladimir Putin a Moscou en què les dues qüestions que el preocupaven no eren l'Iraq o l'Iran, sinó els recursos energètics –el gas, el petroli, les matèries primeres– i l'evolució de la població russa, juntament amb el fet que la població xinesa estava superant la russa a l'est del país, a la zona de Vladivostok. Això exemplifica prou bé fins a quin punt es tracta d'una qüestió clau.

Quant a aquest primer objectiu de poder, vull precisar que a falta d'una política natalista i d'un índex de renovació de generacions, un país desenvolupat econòmicament està obligat a recórrer a la immigració, fet que planteja un nombre considerable de problemes importants d'integració, d'acceptació per part de la població local, etc. Si no m'equivoco, a Barcelona la població d'origen immigrant, que representava prop del 3%-4% de la població total fa deu anys, avui en representa més del 10%. És la mateixa situació que a França, i evidentment planteja dificultats molt específiques d'educació i d'integració. Així doncs, s'ha de triar, perquè una economia desenvolupada no pot prescindir de la mà d'obra, i si la política natalista no és prou vigorosa els braços que falten han de venir de l'estranger.

El segon objectiu principal de les polítiques familiars és la solidaritat. La població de les economies desenvolupades europees, la població occidental, actualment està envellint; i l'envelliment fa aparèixer qüestions sobre el finançament de les pensions. A més, per tal que l'envelliment sigui còmode i acceptable s'han de tractar noves malalties cada vegada més costoses i complexes, com l'Alzheimer, que és objecte d'un pla de gran abast a França per trobar-hi remei. Per finançar aquesta protecció social de la tercera i la quarta edat, que és un element clau de cohesió social, i per fer que les persones grans visquin tant bé com les adultes i les joves -que hauria de ser l'objectiu de qualsevol democràcia- cal un finançament que només pot venir d'una població jove i renovada, és a dir, de polítiques familiars dinàmiques. Us en donaré un exemple de l'estranger: és evident que a la Xina, la política del fill únic que s'ha dut a terme durant dècades plantejarà, a llarg termini, dificultats reals de finançament dels ajuts a les persones grans. Aleshores direm que a la Xina no s'ajuda les persones grans, però si el país i la seva economia segueixen desenvolupant-se veurem aparèixer una classe mitjana xinesa molt important que exigirà ajuts per als més grans i que demanarà finançament. I si els recursos són insuficients en termes de població jove, hi haurà un veritable problema social i polític.

El tercer objectiu principal de les polítiques familiars és, diguem-ne, un objectiu de societat. Unes polítiques familiars dinàmiques són, des del punt de vista francès, la condició per aconseguir la igualtat entre homes i dones. Considero que convé fer palès que a França el consens entorn de les polítiques familiars no es construeix només sobre l'estima que tenim pels més petits, és a dir, que no tenim polítiques familiars dinàmiques únicament perquè ens agraden els nens, sinó que les fem en nom d'un determinat concepte de societat i de la igualtat entre sexes. Disposar de polítiques familiars atrevides, que ajudin les famílies, és permetre que les dones escullin lliurement si volen desenvolupar una activitat professional o cuidar els seus fills. A França, el 85% de les dones en edat de treballar treballen, mentre que a Alemanya, per exemple, la xifra és infini-

La població de les economies desenvolupades europees, la població occidental, està envellint; i l'envelliment fa aparèixer qüestions sobre el finançament de les pensions.

Les polítiques familiars a França

tament més baixa. Per què? Perquè a França les polítiques familiars inclouen dispositius gratuïts o amb un cost molt baix d'atenció i cura dels infants amb l'objectiu que les dones puguin escollir amb tota llibertat entre treballar i cuidar els fills.

A continuació voldria comentar-vos una anècdota que exemplifica la gran importància d'aquesta qüestió a França. Com a tots els països europeus, estem a la recerca de solucions, i en aquest sentit, fa alguns mesos, un tecnòcrata mal aconsellat va pensar: «Intentarem eliminar el títol de família nombrosa de l'SNCF» –un títol que dóna dret a un descompte del 50% sobre totes les tarifes de tren quan es tenen tres fills, i del 75% quan se'n tenen cinc. Aquesta persona, doncs, va arribar i va fer circular una nota en què deia: «Eliminem el títol de família nombrosa de l'SNCF per donar diners a l'Estat». La reacció va ser immediata i unànime: va haver-hi un rebuig general i el president de la República, Nicolas Sarkozy, va veure's obligat a desmentir personalment la informació i a confirmar que mai no s'aplicaria aquesta mesura. El títol es va crear l'any 1921 per reim-

A França li agrada canviar molt sovint de política, li agraden les disputes polítiques, com ara passar del liberalisme al socialisme, però hi ha un punt sobre el qual ha construït una política constant, regular i sense batzegades: les polítiques familiars.

pulsar la política natalista després de la Primera Guerra Mundial, que va ser una hecatombe per a França, així que posar en dubte, un segle més tard, un dispositiu tan antic per fer guanyar diners a l'Estat no és acceptable ni socialment ni políticament.

Tal com podeu veure amb aquest exemple del títol de família nombrosa, les implicacions de les polítiques familiars estan ancorades molt profundament en la història francesa. Crec que hi ha un element que s'ha d'entendre, i és que a França li agrada canviar molt sovint de política, li agraden les disputes polítiques, com ara passar del liberalisme al socialisme, però hi ha un punt sobre el qual ha construït una política constant, regular i sense batzegades: les polítiques familiars. I si actualment tenim els resultats que tenim en aquest àmbit és perquè es tracta d'unes polítiques antigues. Ho dic per a tots els països que vulguin inspirar-s'hi: els resultats no arriben fins al cap de deu, vint o trenta anys. Els responsables alemanys afirmen que, passi el que passi, les dones sempre tindran fills, però només quan han passat vint o trenta anys ens adonem

que no és així; quan no hi ha diners per cuidar i ajudar a pujar els fills, no hi ha fills.

Si ens remuntem als orígens de les polítiques familiars franceses, observem que els ajuts a la família no van ser una iniciativa de l'Estat sinó dels grans empresaris de la indústria francesa. Som a finals del segle XIX i els empresaris, sobretot els del nord i de l'est de França, han d'afrontar un problema real de mobilitat dels seus treballadors, ja que els obrers arriben per treballar dos o tres mesos i després se'n van amb la dona i els fills a buscar un sou més bo. Com que els responsables industrials volen obrers qualificats, que es comprometin amb l'empresa i que no se'n vagin, pensen, amb un pretext social i potser carregats de bones intencions: «Aconseguirem estabilitzar els nostres obrers oferint ajuts a les famílies, a les dones i als fills». Aquests són els inicis de les polítiques familiars a França, que, com veieu, provenen dels industrials. En concret, l'empresa Klein, a l'Isèra, és la primera a instaurar aquest tipus de dispositiu a finals del segle XIX. Resulta evident que a partir del moment en què són els empresaris els que posen l'ajut a disposició dels obrers, per definició només arriba a les famílies més modestes i només ajuda els que no tenen mitjans per subvenir a les necessitats dels seus fills. Així doncs, la mesura no té caràcter universal i el sentiment general continua sent el mateix: quan es tenen fills, un s'ha d'espavilar sol. Hi ha una frase d'un text legislatiu de l'any 1883 que deixa ben clar aquest sentiment i que mostra amb prou claredat com va començar tot: «Els fills estan a càrrec dels pares imprudents que els han portat al món».

La segona etapa de les polítiques familiars franceses s'inicia quan es passa d'un ajut dels grans empresaris industrials a un ajut de l'Estat, amb intervenció pública. Aleshores les polítiques familiars es desenvolupen amb tres objectius definits clarament per l'Estat:

1. Afavorir la renovació generacional.
2. Garantir l'equitat entre les famílies i les persones sense fills.
3. Donar valor a un model familiar social basat en el matrimoni, que garanteix l'estabilitat i el bon ordre del país, per redefinir els termes d'una llei.

Les polítiques familiars a França

A partir de l'endemà de la Primera Guerra Mundial, aquestes polítiques es porten a terme amb l'objectiu natalista de què us he parlat, és a dir, la renovació generacional després de l'hecatombe de la guerra, la instauració d'un model social estable i, sobretot, la garantia d'una forma d'equitat. Com bé sabeu, si hi ha un poble que valori l'equitat i la igualtat al món, aquest és el francès, i això també justifica aquestes polítiques familiars.

Les polítiques familiars es duen a terme al llarg de la dècada dels trenta i l'any 1938 la desenvolupen especialment el Front Popular i Daladier, el qual havia dissenyat un pla de desplegament que pensava posar en marxa però que no va poder fer a causa de la guerra. El que resulta interessant i mostra perfectament el consens polític entorn d'aquesta noció de polítiques familiars és que les esquerres havien acceptat desenvolupar-les a finals dels anys trenta, però a la vegada el règim de Vichy –el règim més a la dreta que ens puguem imaginar– reprèn la idea i converteix la defensa de la família en un dels seus eixos polítics i morals més importants.

Cenyint-me sempre a la història, vull expressar que les polítiques familiars de Vichy haurien pogut suposar la partida de defunció d'una política natalista a França, ja que Vichy representa una taca negra en la història de la República Francesa, és un dels elements més tèrbols que la memòria francesa segueix treballant, i el fet que la família s'associï a aquest règim

hauria pogut comportar la fi de les polítiques familiars.

Les polítiques familiars han de ser universals, no han d'adreçar-se només als treballadors pobres, a les categories modestes, a una categoria única de la població, sinó a tothom, perquè responen a l'interès nacional.

En aquest sentit, crec que el general De Gaulle va fer gala de tota la seva intel·ligència l'any 1945 en explicar, de manera molt audaç, que el règim de Vichy no havia existit en la República, que la continuïtat es feia de la Tercera República al govern del general De Gaulle i a la Quarta República. En conseqüència, no es podia associar Vichy a la família, perquè les polítiques familiars dataven dels anys trenta del segle XIX i no tenia res a veure amb aquest règim, per la qual cosa havien de continuar.

Aquesta és la tercera etapa de les polítiques familiars franceses, que comencen el 1945 i que es caracteritzen per una sola paraula, la del general De Gaulle: *universalització*. Les polítiques familiars han de ser universals, no han d'adreçar-se només als treba-

lladors pobres, a les categories modestes, a una categoria única de la població, sinó a tothom, perquè responen a l'interès nacional. La universalització és la base de les polítiques familiars franceses i el que les diferencia de tota la resta –exceptuant-ne potser les d'Irlanda. Som l'únic país desenvolupat que té unes polítiques familiars universals tan generoses com les actuals. Quines decisions concretes es prenen, llavors? Des del 1945 tots els centres de prestacions familiars estan oberts a totes les famílies –sense condicions pel que fa a recursos–, estan integrats dins del sistema de la Seguretat Social –és a dir, preveuen la protecció de tots els francesos sense exclusió– i es basen en un instrument clau de les polítiques de natalitat –que tractaré més endavant, encara que sigui una mica tècnic: el quocient familiar. Posteriorment, aquestes prestacions familiars adquireixen autonomia total i es concedeixen sense tenir en compte els recursos, la situació personal de les persones o el fet de treballar o no. Per tant, no és un sistema de seguretat social, perquè no cal haver cotitzat per ser beneficiari de les polítiques familiars; n'hi ha prou amb tenir fills.

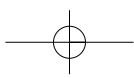
Així doncs, com funciona actualment el nostre sistema d'ajuts familiars? Permeteu-me que utilitzi un llenguatge una mica més tècnic –perquè tots entenguem bé com funciona i que us sigui al màxim de profitós possible– i que faci un parell d'observacions que em semblen importants. La primera és que hi ha moltes coses que no funcionen a França. És veritat que encara hi ha vagues, una mica de lentitud i molta paperassa administrativa, però el sistema de prestacions familiars funciona molt bé. Els resultats ho demostren: tenim l'índex de natalitat més alt d'Europa (2,03 fills per dona, fins i tot per sobre d'Irlanda), una taxa d'activitat de les dones d'entre 25 i 50 anys del 85%, i un sistema de prestacions familiars que permet garantir l'equitat entre les persones que tenen fills i les que no en tenen. La segona observació és que es tracta d'unes polítiques que, en el seu principi –no forçosament en les seves modalitats–, desperten un consens molt notable entre les dretes i les esquerres, cosa que n'ha garantit el llarg recorregut d'ençà de la posada en marxa el 1945 –i, com us deia, també l'eficàcia.

Tenim l'índex de natalitat més alt d'Europa (2,03 fills per dona, fins i tot per sobre d'Irlanda), una taxa d'activitat de les dones d'entre 25 i 50 anys del 85%, i un sistema de prestacions familiars que permet garantir l'equitat entre les persones que tenen fills i les que no en tenen.

Les polítiques familiars a França

Si ens endinsem una mica en la part tècnica, abans que res hem de saber que el pressupost de les polítiques familiars suposa una despesa de 80.000 milions d'euros anuals. És una xifra que hem de tenir present, ja que mostra que les polítiques d'aquest tipus tenen un cost elevat. Si agafem només aquest pressupost de les polítiques familiars i en restem el finançament de les guarderies, els ajuts indirectes, els descomptes als museus, el títol de família nombrosa i tot allò que es finança altrament, són 45.000 milions d'euros per al pressupost de l'Estat cada any. És un volum realment important i molt més elevat que el pressupost de molts ministeris. D'aquests 45.000 milions d'euros, i per limitar-nos a la política estatal, hem de distingir entre dos grans tipus de despesa: d'una banda, les prestacions familiars, és a dir, els diners que es donen directament a les famílies, i, de l'altra, les deduccions fiscals.

Quant a la categoria de les prestacions familiars –el que reben cada mes les famílies per donar una bona educació als seus fills–, és important distingir entre les prestacions familiars atorgades sense tenir en compte els recursos i les que sí que els tenen en compte. Ambdues representen aproximadament el mateix import, és a dir, 16.000 milions d'euros cadascuna, amb un total de 32.000 milions d'euros. Les prestacions familiars que no tenen en compte els recursos són principalment el que anomenem *subsídies familiars* (*allocations familiales* en francès, molt conegudes al país i que col·loquialment reben el nom d'*alloc*). Es concedeixen a totes les famílies a partir del segon fill, amb independència del nivell d'ingressos. Per ser més concrets, a França, tant si cobres 1.200 euros al mes com si en cobres 12.000, el dia que tens el segon fill l'Estat et dóna 118 euros mensuals. Amb un tercer te'n dóna 269, altra vegada cobris el que cobris. Tant si ets Bernard Arnaud i ets una de les primeres fortunes de França com si ets un modest titular de la renda mínima de reinserció, cobres el mateix. Pel quart fill són 420 euros mensuals, i més enllà ja ho desconec, perquè no tinc intenció de tenir-ne. Com veieu, són unes polítiques molt generoses, i amb més raó perquè aquestes prestacions –a França fem les coses bé– augmenten quan el fill té onze anys, ja que a partir d'aquesta edat es considera que surt més car perquè se li ha de comprar material escolar, bambes de marca, pagar el menjador i les activitats esportives i culturals. Després, tornen a augmentar als setze anys. En conseqüència, si tens, per

exemple, quatre fills de més de setze anys, cada mes reps uns 700 euros en prestacions familiars –un import no gens menyspreable.

Dins de les prestacions familiars, doncs, hi ha les que es donen sense tenir en compte els recursos i les que sí que els tenen en compte. Us dono tres exemples de prestacions directes i indirectes:

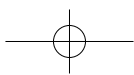
–El subsidi de tornada a l'escola: per anticipar les despeses de tornada a l'escola el 3 de setembre, cap al 25 d'agost de cada any totes les famílies amb rendes inferiors a 1.800 euros mensuals reben 269 euros; se'ls dóna un xec del Tresor Públic per pagar el material escolar.

–El subsidi a famílies monoparentals: és un subsidi creat recentment per adaptar-se a l'evolució de la societat. Tant a França com a Espanya, a Itàlia o a Alemanya, cada vegada hi ha més dones soles amb fills, ja que la taxa de divorcis és molt alta; com que es considera que els suposa una càrrega molt forta, s'ha creat el subsidi a famílies monoparentals d'uns 400 euros mensuals.

–El subsidi de naixement: es concedeix immediatament en néixer i representa uns 800 euros mensuals per a les famílies amb rendes baixes.

Dins de les prestacions familiars, doncs, hi ha les que es donen sense tenir en compte els recursos i les que sí que els tenen en compte.

Ara us voldria parlar de la segona despesa pública, les deduccions fiscals, que, d'altra banda, són les que generen més polèmica. El seu element principal és el *quocient familiar*, un terme que aquí pot semblar esotèric però que a França tothom coneix, perquè és un mecanisme molt important de les polítiques familiars. Té un principi ben senzill: l'impost es desgrava de la renda de les famílies en funció del nombre de fills. Cada fill representa una mitja part fiscal: quan en tens un, tens una mitja part fiscal; quan en tens dos, tens una mitja part fiscal complementària, i a partir del tercer tens una part completa. Amb xifres és més fàcil d'entendre: agafem una parella casada sense fills, en què ell paga 10.000 euros d'impostos l'any. Si té un fill, s'aplica el principi de quocient familiar, és a dir, una mitja part de reducció, de manera que només paga 8.500 euros d'impostos; si en té dos, no paga més de 7.000 euros, i si en té tres, no en paga més de 5.000. La parella, doncs, redueix a la meitat els seus impostos. Aquest és el mecanisme del quocient familiar, que, com veieu, és un sistema redis-

Les polítiques familiars a França

tributiu extremadament potent. Les crítiques que s'hi fan són que, per definició, aquest sistema només afecta les famílies més benestants, ja que són les que paguen l'impost –a França representen el 50% dels contribuents, i això significa que el 50% de les persones no es beneficien del quocient familiar. També se'n critica que el sostre de defiscalització és molt alt, encara que com més elevada sigui la renda, més eficaç és el quocient familiar i més impostos es poden estalviar.

Més enllà de les xifres, quines lliçons generals podem extreure d'aquest sistema de prestacions? Com a mínim tres: la primera és que totes responen a un principi polític que, de nou, té unanimitat política; és objecte d'un consens basat en la creença que és legítim que el cost d'un fill es compensi a les famílies, ja que representa el futur de la societat. A França aquest principi no es discuteix, o només de manera molt marginal.

La segona lliçó és que, com que la lògica de conjunt de les prestacions s'ha acumulat durant força anys, a vegades resulta un xic contradictòria. Entre unes polítiques familiars orientades a les persones amb menys recursos –com el subsidi a famílies monoparentals per a mares soles amb ingressos molt baixos, per exemple les caixeres d'un supermercat, que no disposen de gaires diners a final de mes i que tenen un, dos o tres fills– i la del quocient familiar, que objectivament beneficia en principi els més rics, és evident que hi ha una petita contradicció i a vegades una manca de coherència. Però alhora això és el que garanteix la universalitat de les polítiques i la seva eficàcia.

La tercera lliçó és que és absolutament indispensable fer un esforç d'adaptació per eliminar els efectes perversos del sistema, i encara més per tenir en compte la realitat econòmica i social del país. En aquest sentit, les bones intencions de les polítiques familiars tenen a vegades un efecte pervers, com succeeix amb una prestació de què no us he parlat –n'hi ha més de cinquanta i només n'he esmentat les més importants–, que és el complement de tria lliure d'activitat. Quan es té un fill, i dos, i tres, els pares, l'home o la dona, poden decidir deixar de treballar si creuen que han dedicat molt de temps a la vida professional i es volen ocupar dels fills. A França aquest pare o mare té dret a fer-ho i, durant tres anys, l'Estat li garanteix una renda constant de 522 euros al mes, independentment del nivell d'ingressos de la família. Això significa que la dona que treballava

com a directiva d'una gran empresa industrial en plena expansió i que cobrava uns 7.000 o 8.000 euros al mes, rep 522 euros al mes durant el temps que desitgi amb un límit de tres anys. Al mateix temps, la dona que treballava de caixera en un gran supermercat i que cobrava 800 o 900 euros al mes, també rep 522 euros al mes. Aquesta situació comporta un efecte molt pervers que no hem detectat fins fa poc, i és que al cap de sis mesos o un any la dona que cobrava 8.000 o 9.000 euros al mes intenta reincorporar-se a la feina amb rapidesa, perquè no vol que ningú li prengui el lloc ni vol perdre la qualificació, i perquè la diferència de salaris és tanta que li interessa tornar a treballar. Ara bé, la dona que és caixera i que cobrava 650 o 700 euros al mes perquè treballava a mitja jornada i no podia aconseguir una jornada completa, es queda durant tres anys amb els 522 euros al mes i no té cap mena d'interès a reincorporar-se al supermercat; aleshores perd el costum de treballar, perd la qualificació i corre el perill de convertir-se en una aturada de llarga durada. Aquest és un efecte pervers que cal corregir.

Acabaré amb la quarta etapa, l'actual, que consisteix en la reflexió a l'entorn dels debats polítics que es desenvolupen a l'Assemblea Nacional sobre les polítiques familiars que us he presentat. El primer tracta la qüestió referent al subsidi dels 522 euros, és a dir, a la conciliació de la vida familiar i laboral. Encara que a França, en comparació amb tots els altres països europeus, la situació és de les més favorables per als pares, com a bons francesos mai no estem satisfets i creiem que podem fer-hi més, per això tenim diferents vies de reflexió obertes. La primera és la introducció –Nicolas Sarkozy s'ha compromès a complir-la en els propers anys– d'un *dret oposable* a la cura dels fills, de manera que qualsevol dona francesa amb fills tingui dret que algú altre se'n faci càrrec, sigui una guarderia, una mainadera o un centre especialitzat. Tenint en compte que a França falten places de guarderia i que a vegades és difícil trobar un lloc on deixar els fills, es tracta d'un element extremadament important; aquest és el motiu pel qual volem crear 350.000 places per als petits en els propers anys. Això permetrà que qualsevol persona a França pugui fer que s'ocupin dels seus fills en les millors condicions possibles.

Encara que a França, en comparació amb tots els altres països europeus, la situació és de les més favorables per als pares, com a bons francesos mai no estem satisfets i creiem que podem fer-hi més.

Les polítiques familiars a França

Tenir fills segueix suposant un cost assequible per a les famílies mitjanes o amb rendes altes, però també una font d'empobriment per a les famílies amb rendes molt modestes, ja que com més fills tenen, més s'empobreixen.

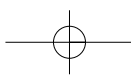
La segona via de reflexió és la lluita contra la precarietat. És obvi que es tracta d'una qüestió delicada, però es basa en una constatació que constitueix una realitat indiscutible: malgrat les nostres polítiques familiars ambicioses, les famílies modestes amb fills viuen menys bé que les famílies modestes que no en tenen. En efecte, tenir fills segueix suposant un cost assequible per a les famílies mitjanes o amb rendes altes, però també una font d'empobriment per a les famílies amb rendes molt modestes, ja que com més fills tenen, més s'empobreixen. Quan a França tens una renda modesta i tres, quatre o cinc fills, les perspectives per a tu i per als teus fills són molt negres. Per tant, ens hem compromès a treballar en aquesta via de reflexió tot i tenir una dificultat evident, i és que si volem ser més generosos amb les famílies modestes, tenint en compte que cal solucionar la realitat actual, hi haurà un cost econòmic molt important. D'on sortiran els diners? Aquí és on tot es complica. Hi ha diferents propostes sobre la taula, però per a la majoria de la qual formo part són antiquades i constitueixen veritables provocacions. En aquest sentit, no crec que cap de les propostes es dugui a terme en els propers anys, però si mai hi ha una alternança amb les esquerres estic segur que es tornaran a posar sobre la taula i probablement s'aprovaran.

La primera proposta és que els subsidis familiars passin a dependre dels recursos. Actualment, com he comentat, les prestacions familiars es concedeixen sense tenir en compte els recursos, i una de les grans idees del Partit Socialista és que passin a dependre'n, de manera que les persones amb un nivell d'ingressos elevat no se'n puguin beneficiar. Ara bé, per a la majoria actual aquesta proposta no és acceptable. La segona proposta, procedent també del Partit Socialista –crec que és interessant conèixer tota la varietat de reflexions i no només la de la majoria–, consisteix a fiscalitzar els subsidis familiars. En altres paraules: avui, si reps 420 euros pels teus quatre fills, els poses al banc i ningú no te'n treu ni un euro, però la idea seria fiscalitzar el subsidi afegint-lo a la teva declaració de la renda. Aquesta proposta també planteja molts problemes, primer perquè contradiu el quocient familiar, i, segon, perquè si s'afegeixen ingressos a

les persones que se situen als nivells més alts d'imposició –l'últim nivell és de prop del 50%–, aquestes només rebran 210 euros dels 420, i això representa una disminució molt forta difícil d'acceptar. La tercera proposta és l'eliminació d'algunes despeses fiscals que ja fa molt de temps que s'apliquen a França, com la mesura simbòlica de concedir una mitja part fiscal a tots els contribuents que viuen sols i que han educat fills que ja no estan al seu càrrec. Aquesta mesura es va aprovar per a les vídues de guerra, és a dir, per a les dones que van pujar un fill soles en benefici del país i que més endavant van deixar de tenir-lo al seu càrrec perquè es va posar a treballar. Hi ha molta gent que creu que es podria suprimir perquè només beneficia persones que ja no tenen motius per rebre l'ajut –tot i que representa 1.500 milions d'euros anuals.

L'última via de reflexió és tenir en compte les noves formes de vida en societat. Això és el que va justificar la creació del subsidi a famílies monoparentals fa alguns anys, i és el que va plantejar la possibilitat, duta a terme molt recentment, de compartir els subsidis familiars en cas de custòdia compartida després del divorci. Abans, si et divorciaves i la custòdia dels fills era compartida, el subsidi familiar només es concedia a un dels pares, però avui es pot dividir entre dos. També és el que motiva la reflexió actual sobre unes polítiques familiars que no només s'ocupin dels fills de 0 a 3 anys, sinó també dels fills de 18 a 25 anys. Això ajudaria les famílies que segueixen tenint els fills a casa, ja que la vida s'ha encarit i complicat tant que molts joves segueixen vivint amb els pares i són ells els que paguen l'habitatge, la roba o el menjar. Volem crear un ajut específic en comptes de concentrar-nos únicament en els més petits.

Espero no haver-vos avorrit massa amb aquestes consideracions tècniques, però estan basades en elements polítics importants que al nostre país ens fan estar molt orgullosos perquè tenim unes polítiques familiars que han donat bons resultats. Estic convençut que aquestes polítiques són el que ha permès que França hagi mantingut una natalitat alta i que el país, fins i tot enmig de les turbulències econòmiques que travessem o de les preguntes sobre la nostra identitat, conservi una certa confiança en si mateix. Així doncs, estic segur que la iniciativa de Jordi Pujol de celebrar intercanvis al voltant de les polítiques familiars entre els països europeus

Les polítiques familiars a França

amb vocació de convivència i de formar una comunitat unida són especialment útils i seran molt de profit, no només per a nosaltres, perquè els vostres consells i els vostres punts de vista ens seran útils, sinó per a la resta de països europeus que vulguin inspirar-se en les nostres polítiques familiars.

